

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно na pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na fakulnice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

UREDNIKSTVO se nahaja 7 Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljaje, dno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

sreda 10. maja 1922.

Številka: 106.

Jugosloveni v Genovi

Češka sodba.

Pod tem naslovom prina-
šajo »N. Listy« komentar k
stališču naše delegacije v Ge-
novi. Mi ga objavljamo samo
ad informandum.

Nikola Pašić ni šel v Genovo, da-
siravno je tako sklenil ministrski
svet in dasiravno so ga pošiljale tja
vladne stranke, ki so hotele imeti na
konferenci največjega balkanskega
državnika. S to gesto, katere pa si ni
izposodil od francoskega premierja, je
pokazal čisto jasno, kaj misli o genov-
ski konferenci in da noče kompromiti-
rati svoje slovanske preteklosti s kom-
promisi, h katerim vsakogar sili taka
večnarodna skupščina, ali pa z jalovim
protestom, ki bi umolknil v koru veli-
kih držav. — Da bi bilo to skeptično
stališče k velikemu političnemu pro-
gramu konference še očitnejše, je dr.
V. Janković izjavil na genovskih po-
svetovanjih Male antante, da bo jugo-
slovanska delegacija takoj zapustila
Genovo, če ne bo dobila svojega za-
stopnika v višji gospodarski komisiji,
ker Jugosloveni vidijo edino svrhu in
smisel genovske konference v reševa-
nju akutnih gospodarskih vprašanj.
Sicer je pa beograjski kabinet povdaril
brez vsake dvoumnosti, da se jugoslo-
venski delegati le tedaj udeležijo konfe-
renčnega dela, če se nikdo ne bo doti-
kal mirovnih pogodb in predlagal raz-
porenja.

Vsekakor pa so se jugoslovenski
delegatje podali v Genovo z nezaupa-
njem in upravičenost tega nezaupanja
je praksa le potrdila. Več zaupanja so
imeli v druga posvetovanja in poga-
janja, ki so jih navozali v Genovi,
namreč pogajanja z italijanskimi mi-
nistri za izvršitev rapallske pogodbe.
To je pa popolnoma samostojno po-
glavje, ki ima le toliko skupnega z de-
lovanjem genovske konference, da bi
mogli na njenem mednarodnem foru-
mu oznaniti rezultat pogajanj: ali bi
se sporazumeli z Italijo, ali pa bi mo-
rala beograjska vlada dolgi spor za iz-
vršitev rapallske pogodbe, katero je
sklenila že pred poldrugim letom z
Giollitijem in na katere izvršitev reš-
ka vlada še vedno čaka, izročiti Zvezi
narodov v svrhu arbitraže. A tudi ta
pogajanja doslej niso pokazala uspeha.
V ruskem vprašanju, ki je najkočljivi-
jši problem ne samo v Genovi, ima-
jo Jugosloveni vezane roke kot član
Male antante. Kakšno pa je pravo Pa-
šičevo stališče o tem ni dvoma. V svo-
jem zadnjem ekspezu ga je Pašić
razložil s sledečimi besedami: »Toda
gospoda, da bi izpremenili politiko in
se pomirili z ruskimi vlado poprej nego
se ona pomiri s svojim narodom, po-
prej, nego ona prizna ruski narod in
da je ta narod najvišji suveren v Ru-
siji — ne, tega ne moremo storiti. Če
so že zvrgli staro dinastijo, pa so vsaj
dolžni priznati suverenost ljudstva.
Dokler tega ne store, nimamo vzroka,
da bi jih ovirali ali jim pomagali.«
Na posvetovanjih Zveze narodov gle-
de akcije stradajoči Rusiji je dejal dr.
M. Spalajković, sedanjí poslanik v
Parizu, z brezobzirno odločnostjo, da
se sovjetom ne sme pomagati. Tudi pri
bukareških pogajanjih, ki so bila skli-
cana — kakor je z obžalovanjem ugo-
tovil list, ki stoji blizu čekoslovaški
zunanji politiki — za hrbtom dr. Be-
neša, je Pašić skupno z Bratianom in
poljskim poslanikom zavzel stališče,
da se na genovski konferenci ne sme
razpravljati o priznanju ruske vlade
in da je treba podpirati stališče Poi-
narjevega memoranduma. Šele izza
bratislavskega sestanka dr. Beneša z
dr. Ninčićem, kjer sta sklenila nev-

... velike ponudbe. — Nova angleška ponudba. — Odločitev danes.

(Izvirno.)

Beograd, 9. maja. Včeraj se je
vršila pod predsedstvom ministra
Marka Trifkovića seja ministrskega
sveta. Dr. Kumanudi je referiral o
položaju v Genovi. Posvetovali so se
tudi o ponujenih zunanjih posojilih.
V prihodnji seji se bo nadaljevala di-
skusija o posojilu. Kakor se govori, se
je na včerajšnji seji pokazalo nasprotje
med dr. Kumanudijem in ostalimi
ministri, ker je večina bila za to, da se
tako sklene z Morganovo skupino po-
sojilo v znesku 100 milijonov dolarjev,
dočim je dr. Kumanudi zahteval, naj
bi se ponovno proučile vse ponudbe in
sprejela tista, ki je ugodnejša. Vlada
je končno pristala na ta predlog in so
se takoj začele pretresati ameriške,
francoske in angleške ponudbe. Od
važnejših ponudb pridejo v poštev
predvsem tri ponudbe, o katerih se je
tudi takoj razpravljalo in sicer: Mor-
ganova ponudba v znesku 100 milijon-
ov dolarjev, dalje ponudba ameriške-

Dvoboj med Rusi in Francozi v Genovi.

Olahkotenje položaja na konferenci.

DKU Genova, 8. maja. Danes ves
dan so si ne samo nemški, marveč tu-
di italijanski delegati s Schanzerjem
na čelu prizadevali, kako bi se odstra-
nile težkoče, ki so nastale zaradi člena
7. Ker je Schanzer včeraj uvidel, da
Belgije na bo mogoče pripraviti k po-
puščanju v sporni točki, je danes obr-
nil vsu pozornost na rusko delegacijo.
Izgleda, da se bo našel izhod. Rusi bo-
do baje precizirali svoje stališče slede-
če: Ker imajo Francozi in Belgijci pri-
držke glede člena 7, bi morda bilo bo-
lje, če bi se člen 7, začasno sploh opu-
stil in pridržal za poznejša pogajanja.
Rusi izjavljajo, da imajo tudi oni pri-
držke proti temu členu in da so za po-
znejšo razpravo o tem členu. Tako na
zavezniški kakor na ruski strani se je
napetost nekoliko polegla.

Sovjetska delegacija kritizira stališče
velesil.

DKU Genova, 8. maja. Za jutri
pričakujejo ruski odgovor. Danes je
ruska delegacija objavila izjavo glede
včerajšnjega Barthoujevega govora,
kjer stoji med drugim, da mora Rusija
odgovoriti samo z »da« ali »ne«. Ruska
delegacija opozarja, da so ravno one
države, ki so zahtevale brezpogojno
sprejetje zadnjega memoranda, daleč
od njega samega, ker nočejo priznati,
da veljajo njegova načrta tudi za eno
najvažnejših vprašanj Rusije. Ravno
iste države, ki so se med celo konferen-
co obotavljale, da bi priznale Rusijo
za enakopravno in grozile, da bodo za-
pustile konferenco, če se Rusija ne od-
pove gospodarski pogodbi, ki jo je
sklenila z drugimi neodvisnimi drža-
vami, iste države, katere zasledujejo v
evropski politiki samo en smoter: kako
bi spravile vsu politiko pod oblast ene
same skupine mogočnikov, ogrožajo
sedaj konferenco s tem, da dajejo o-
snutku sporazuma z Rusijo značaj ul-
timata. Ruska delegacija je dospela v
Genovo s pomirljivimi nameni, volja-
na, da popusti, če bodo popuščali tudi
drugi in na tem vztraja še naprej.

Pomirjevalna vloga Italijanov.

DKU Genova, 8. maja. (Brez-
žično — Stefani.) Ministrski predsed-
nik de Facta je včeraj prispel iz Rima
v Genovo. Na kolodvoru ga je sprejel
minister zunanjih zadev Schanzer, ki
je takoj pedal de Facta kot predsedni-
ku genovske konference kratko situa-
cijsko poročilo in mu poročal o vsem,
kar je storil, da bi se poravnala nastala
nasprotja. Poročal je tudi, da je dal

ga bančnega konzorcija z National
City Banc na čelu in tretja ponudba
od Banc of Fondation. Kar se tiče po-
gojev, je treba omeniti, da se obresti
sucejo med 7—8%. Emisijski kurzi so
86, 87, 87½, dočim je amortizacijska
doba pri nekaterih 30, pri drugih 60
let. Danes zjutraj sta demokratski in
radikalni klub razpravljala o posoji-
lih. Medtem pa je dr. Kumanudi več-
raj popoldne dobil novo ponudbo, ki se
glasi na 10 milijonov funtov šterlingov.
O tem posojilu je finančni mini-
ster takoj poročal. Pogoji so pa tako
neugodni, da najbrž ne pride v poštev.
Kakor izvemo, bo danes v ministrskem
svetu končana diskusija o posojilu in
bo sprejeto posojilo v znesku 100 mili-
jonov dolarjev. Včeraj zvečer med 5
in 6 uro je finančni minister obiskal
ministrskega predsednika na njego-
vem stanovanju in mu referiral o po-
sojilih.

Barthouju izjavo, v kateri v imenu
italijanske vlade naglašajo, da se dobri
odnosaji med Italijo in Francijo ne
bodo izpremenili, kakorkoli se bodo že
razvijali dogodki na konferenci. De
Facta je z zadovoljstvom odobril
Schanzerjevo pomirjevalno politiko.
Natančneje je Schanzer poročal de
Facti v Castello Reggijo. Na potovanju
iz Rapalle v Genovo se je de Facti pri-
družil vodja ruske delegacije Cičerlin.
Oba državnik sta se razgovarjala o
poteku konference. Razgovor je bil
jako animiran. De Facta je ob tej pri-
liki dejal Cičerlinu, da je tako Evropi
kakor Rusiji v korist, če bo konferen-
ca končala z ugodnim uspehom, če bo
Rusija omogočila čim popolnejši re-
zultat te velike konference.

Rusija ne opusti komunizma.

DKU Moskva, 8. maja. »Izve-
stija« objavljajo, da so pogoji, ki so
jih stavili zaveznički v zadnjem memo-
randumu, popolnoma nesprejemljivi.
Tudi predlagana ustanovitev mešanih
sodišč in razsojevalnih komisij se mo-
ra odkloniti. Memorandum vzbuja v-
tis, da velesile sploh ne umevajo da-
našnjega položaja, ker so udajajo
zmotnemu mišljenju, da bo Rusija o-
pustila komunizem, če sprejme evrop-
sko gospodarsko politiko. Razočaranje
mora priti, odgovornost za bankrot
konference pa naj pade izključno na
velesile. Sovjetska Rusija bo čakala ta-
ko dolgo, da bodo velesile po notranjih
borbah prisiljene se odpovedati kapi-
talističnemu in kolonijalnemu pože-
lenju.

Francoski upi na Malo antanto in
Poljsko.

DKU Genova, 8. maja. Fran-
coski krogi pričakujejo, da se bodo dr-
žave Male antante s Poljsko vred na-
slonile na Francijo za slučaj, če bi se
Francija ne zadovoljila z ruskim od-
govorom. Če bi prišlo do preloma, bi
Poljska in Rumunija bolj čutilo nje-
gove posledice nego ostali člani Male
antante. Francija pa ve, da tudi na
Poljskem in v Rumuniji brani svoje
meje in se bo v svoji politiki vedno tu-
di na to ozirala.

Romunski prestolonaslednik v Beo-
gradu.

Beograd, 9. maja. (Izvirno.) V-
čeraj med 7. in 8. uro zvečer je romun-
ski prestolonaslednik Karel na pote-
vanju iz Aten v Bukarešto pasiral
Beograd. Na kolodvoru sta ga prič-
kovala kraljev adjutant Hadijč in ru-
munski poslanik v Beogradu Emandi.

tralnost v vprašanju sovjetov, je ju-
goslovenski zunanji minister javno
naglasil nevtralnost stališče do sovjetov
in izjavil, da gre v Genovo, tudi če
bodo tam boljše stvari. Značilno je pri
tem, da je ravno istega dne, ko se je
dr. Ninčić v Bratislavi pogajal za nev-
tralnost, v Beogradu sprejel mini-
strski predsednik Pašić, za njim pa
tudi kralj Aleksander generala Wrang-
la, ki je zahteval, naj bi jugosloven-
ska vlada, pri kateri še vedno zastopa
Rusijo, carski diplomat
Strandmann, protestirala proti priho-
du sovjetov v Genovo in proti njho-
vemu priznanju. Poloficijski beo-
grajski list je jugoslovensko nevtral-
nost stiliziral tako, kakor da ta pome-
ni »ne diskutirati z Juljševiki, ne se-
diti z njimi za isto mizo, ter ne zahte-
vati odkriti in odločno povratka le-
galnega režima, tudi če bi s tem ne so-
glašali ostali člani Male antante.«

Kako daleč so se ti jugoslovenski
nazori uveljavili v Genovi? Iz beo-
grajskega tiska odgovarja na to vpra-
sanje nezadovoljstvo s postopanjem
jugoslovenskih diplomatov v Genovi
in tudi nerazpoloženje proti čekoslo-
vaškemu premierju. Gotovo je, da sta
Jugoslavija in Rumunija vztrajali na
francoskem stališču, dočim je Češko-
slovaška vodila drugo politiko, baje z
ozirom na angleško posojilo. Kakor je
izdal »Obzora«, ki je na jugu ekspon-
ent Beneševje politike, je dr. Beneš
odklonil propozicijo, da bi Mala an-
tanta skupno s Francijo zapustila ge-
novsko konferenco, ko je kot leader
Male antante javno apeliral na Fran-
cijo, naj bi ne storila takega koraka,
ki bi Mala antanto sili, da bi morala
izbirati med Anglijo in Francijo. Vzlic
temu je jugoslovenska vlada izvršila
demonstracijo, podobno kakor je to
storil francoski kabinet in je odpokli-
cala v dneh, ko je šlo za usodepolni
memorandum Rusije, oba ministra dr.
Ninčića in dr. Kumanudija. To je jas-
no znamenje opozicije proti aktu, ki
postavlja sovjete v isto vrsto z legal-
nimi vladam, zakaj dr. Ninčić je izja-
vil, da je odpoval iz Genove tik pred
pripravljalnimi sklepi, da bi informi-
ral svojo vlado in da se bo politika Ju-
goslavije ravnala po stališču Fran-
cije.

Tako češki list, ki je v opoziciji
proti dr. Benešu. Zanimivo je vseka-
ker, da naše zunanje ministstvo vodi
dvorezno politiko in da v Mali antanti
vzlic vsem oficijelnim dementijem ob-
stojajo resna načelna nasprotja. Ka-
kor zatrjujejo zadnje vesti iz Beogra-
da, bo vložena prihodnja dni v Narod-
ni skupščini interpelacija o stališču
naše delegacije v Genovi. Z ozirom na
to parlamentarno debato, ki obeta biti
zelo zanimiva, smo objavili zgornji
komentar odličnega češkega lista.

Dr. R. Pipuš:

Stanovanjsko vpra- sanje.

(Konec.)

III.

Odpraviti stanovanjsko bedo ni na-
loga stanovanjskega urada, ampak v
prvi vrsti naloga vlade in njene poli-
tike. Kolikor to dopuščajo obstoječi
vladni predpisi, je vsaj stanovanjski
urad v Mariboru v polni meri storil
svojo dolžnost v tem oziru, da bi po-
spešil gradnjo novih hiš. Izdal je pre-
cej veliko število ukazov, da se mora-
jo graditi hiše. Stanovanjski urad v
Mariboru je v začetku svojega poslo-
vanja tudi zavzemal precej strogo sta-
lišče pri zasaganju nezasedenih ali
nezadostno zasedenih stanovanj. A

proti vsem takim njegovim sklepom je kar deževalo pritožb, in druga instanca je velik del njegovih sklepov razveljavila, ter v marsikaterem oziru s svojimi načelnimi sodbami omejila delovanje stanovanjskega urada. Celo potom pokrajinske uprave in osrednje vlade so se skušale, akoprav popolnoma protizakonito, vplivati na stanovanjski urad v Mariboru, ker je postopal preveč radikalno in energično. Ker so se mu torej od zgoraj zvezale roke, se je delovanje stan. urada danes bistveno omejilo na to, da dodeljuje tista redka stanovanja, ki se slučajno po najemnikovi smrti ali izselitvi izpraznijo.

Poleg tega delovanja pa pripada stanovanjskemu uradu le še določevanje najemnine. Da bi v tem oziru stanovanjski urad vsaj posredno mogel vplivati na poživljenje stavbene podjetnosti na ta način, da bi pri določevanju najemnine, zlasti pri obrtnih in trgovskih lokalih in nasproti najemnikom z velikimi dohodki ne postopal preveč ozkosrčno, o tem ni dvoma. A delavnosti stanovanjskega urada v tem smislu se protivijo v prvi vrsti prisledniki njegovoga sosveta, ki prihajajo iz krogov najemnikov. Ti hočejo za vsako ceno ščititi najemnike. Po mojem mnenju je njihovo stališče napačno. Oni ščitijo posameznega najemnika, premnogokrat osebo z ogromnimi dohodki, katere trati na drugi strani po nepotrebnem, ki ne zasluži te zaščite, škodujejo pa najemnikom v obče. Oni pomagajo s tem ovirati stavbeno podjetnost, pospešujejo torej spet pomanjkanje lokalov. To pomanjkanje pa zadene spet v prvi vrsti najemnike, pred vsem tiste, ki potrebujejo lokale, pa jih še nimajo, pa tudi one, ki slučajno sedaj imajo lokale, katerim pa se lahko danes ali jutri tudi pripeti, da bodo brez lokalov. Vsakemu današnjemu najemniku se lahko pripeti, da bode jutri brez stanovanja in da bi potem rad plačal tudi 10 kratni znesek tiste revne najemnine, katere radovoljno ni maral plačati, dokler je še mirno sedel v tuji hiši. Ti slučajni se utegnejo prav izdatno pomnožiti prihodnje leto.

Stanovanjske bede pač gotovo ni križ stanovanjski urad in stanovanjski urad je tudi ne bode odpravil. Križda te bede je v prvi vrsti v tem, ker je vlada po prevratu prevzela in pozneje še poostrišla stanovanjske uredbe nekdanje avstrijske vlade. Te stanovanjske uredbe so bile upravičene in umestne, dokler je vlada tudi ceno vsem drugim predmetom držala nizko. Kakor hitro pa je vlada proglasila prosto trgovino in odstranila omejitve v trgovini z drugimi predmeti, so postale omejitve v razpolaganju s hišami anomalija in prava nesreča za vse prebivalstvo, v prvi vrsti pa za najemnike, ki ali sploh nimajo stanovanj,

ali pa so natlačeni v nezadostnih stanovanjih in bodo v tem oziru trpeli še več, ker je podvezana stavbena podjetnost. Čimprej bodo odstranjene vse omejitve lastninske pravice na hišah in čimprej se odstranijo vsaj stanovanjski uradi, tem prej bode konec stanovanjske bede.

Politične vesti.

* **Katera ministristva bodo odpravljena?** Predsednik Narodne skupščine dr. Ivan Ribar je obvestil vlado, da ne prevzame nobene odgovornosti, če predlog zakona o centralni upavi ne bo mogel priti na dnevni red 10. t. m., dasiravno je nujen. Vlada namreč še ni predložila zakonodajnemu odboru izpredemb nekaterih členov tega predloga, ki govore o tem, katera ministristva je treba ukiniti. Ministrski svet je že ponovno razpravljal, a ni mogel priti do sporazuma. Odločeno je samo, da se ukine ministristvo za izenačenje zakonov, ker je že končalo svoje delo. Ravnotako je dosežen sporazum, da se ukine ministristvo ver oziroma pripoji pravosodnemu ministristvu. Ministristvo pošt in brzojava bi se pridružil prometnemu, a ono agrarne reforme poljedelskemu ministristvu. Ukinjenju ministristva za socialno politiko nasprotujejo demokrati. Tudi še ni določena usoda ministristva za narodno zdravje, ministristva za gozdarstvo in rudarstvo ter ministristva za javna dela. Stranke so se sporazumele, da so lahko ministri brez portfelja in da se sme ustanoviti funkcija državnih podtajnikov.

* **Slučaj ali sistem?** »Riječ« poroča: Po zdajšnjih vesteh iz Južne Srbije so bolgarski komite začeli znova napadati naše ozemlje. Madžarska je spravila na mejo proti Hrvatski 3 do 4 polke, ki bi lahko v slučaju kake »revolucije« na Hrvatskem prekorčili mejo in pomagali vstašem. Na Reki groze fašisti, da napravijo nered na ozemlju 3. cone, če bi jo italijanske čete izpraznile. Albanski odmetniki so se z italijansko podporo zopet začeli zbirati okoli Valone. In naši separatisti?

* **Radičeva izjava.** V zadnji številki »Slob. Doma« je podala Radičeva stranka izjavo, v kateri odklanja vsako zvezo z akcijo hrvatskih frankovskih emigrantov v Budimpešti, na Dunaju in v Gradcu. Čudno je, da to izjavo podaja samo seljačka republikanska stranka, ne pa tudi hrvatski frankovci, ki so v najozjih zvezah z Radičevimi stranko in Radič nima večjega prijatelja, kot je dr. Mirko Košutić, zloglasni slovanski izdajalec in eksponent Franka, Sachsa, Gagliardia in drugih črnožoltnih izvržkov, ki sedaj rovarijo v sovražnem inozemstvu proti naši državi.

šino radi pomanjkanja narodnih šol celo vrsto let nemogoče. Do prevrata l. 1918. na Dunaju ni bilo niti ene javne češke šole, a tri zasebne, ki so bile vzdrževane z lastnimi prispevki, so avstrijske oblasti zaprle. Da so se te tri zasebne šole vendar mogle vzdržati, je bilo treba nebrojno pravd, da celo najvišje državno sodišče se je moralo baviči s to zadevo. Tedanjim voditeljem češkoslovenske manjšine je bilo jasno, da se bodo Čehoslovaki na Dunaju vzdržali samo s pomočjo narodnih šol in zato vidimo pri rešitvi tega vprašanja od strani Čehov tako živavost. Celó še leta 1914. je bila zatorjena novoustanovljena šola v Schützengasse radi pevelike nevarnosti za otroke. Čudno je, da je društvo »Komenský« dalo kljub temu med vojno poslopje avstrijskemu rdečemu križu na razpolago, ki je uredil v njem bolnico za ranjene vojake, katerih zdravje in dobrobit je bilo uradom deseta briga. Danes je v istem poslopju češka realna gimnazija, dvorazredna trgovska in zasebna meščanska šola. Na močen pritisk in na podlagi besedila senžermenske in brnske pogodbe je pa 14 mesečnem šolskem štrajku dunajska mestna občina morala dovoliti otvoritev 15 javnih čeških šol. Razen tega je šolsko društvo »Komenský« otvorilo tudi več zasebnih (privatnih), da imajo danes dunajski Čehoslovaki skupno 25 šol.

Te narodne šole so bile v začetku pomanjkljive. Niti danes še ne adro-

* **Katolicizem in država.** V »Prager Presse« je podal odlični katoliški politik-Slovák svoje izjave o političnih nalogah katolicizma na Slovaškem. Izvajanja so v marsičem zanimiva tudi za nas. Pred par dnevi so pisali obširneje o slovaškem klerikalizmu in ga primerjali našemu klerikalizmu. Slovaški katoliški politik pravi v omenjeni izjavi, da je politika Hlinkove stranke popolnoma zgrešena. »Če je katera katoliška stranka v ostri opoziciji proti državi, tedaj to ni katolicizmu v prid.« Na Češkem je katolicizem mnogo pridobil, odkar se je postavil na pozitivno državno in narodno politiko. Istotako v Nemčiji. Hlinka, ki med Slovaki rovari proti državi, nima zmisla za konstruktivnost. »Ljudska stranka ne sme ravnati svoje politike in taktike po nezadovoljstvu mase. To je temeljna napaka. Ljudstvo danes, po vojni in po prevratu, po kaosu in po revoluciji, nima drugega hrepenenja, da vendar enkrat nastopi mir. Na Slovaškem ne mara ljudstvo nobene demagogije in agitacije, ampak mir, delo in razvoj. Če tedaj kateri politik oznanja radikalizem in sinfajnzem, mora to končati katastrofalno. Katolicizem se mora postaviti na pozitivno podlago države.« Tako slovaški katolik. Njegova izjava bi priporočali v proučevanje našim klerikalnim demagogom in hujškačem, ki celo v eksponiranih krajih kakor je Prekmurje, pljuvajo na lastno državo in plazijo na tleh ljudskimi instinkti, da ujamejo glasove za svoje mandate.

* **Nova konferenca v Pragi.** »Venkov« sodi, da bi se utegnili nova konferenca, naslednica genovske, vršiti v Pragi. Dvomi pa, da bi praški zrak deloval pomirjajoče na francosko in angleško delegacijo.

* **Grške sanjarije.** Rojalistični atenski tisk piše na dolgo in široko o možnosti vojnega pohoda na Carigrad in Trakijo.

* **Francosko stališče k mirovnemu paktu.** Francoski ministrski svet je soglasno sklenil, da Francija pristopi k mirovnemu paktu pod pogojem, da bo pristopila tudi Rusija. Rusija se mora zavezati, da 10 let ne bo napadala svojih sosedov. Obenem tudi prizna meje, ki so bile določene z versaillesko mirovno pogodbo, katere Rusija ni podpisala. V paktu mora biti izrecno določeno, da se ne nanaša na sankcijo, h katerim so zavezanci upravičeni, če Nemčija ne izpolni svojih obveznosti. V mirovnem paktu morajo biti nadalje priznane velike mednarodne zveze, ki jamčijo, da se ne bodo povrnili Habsburžani in Hohenzollernci. Mirovni pakt ne sme odpraviti gospodarskih pogodb, sklenjenih med velesilami, istotako ne francosko-belgijske in francosko-poljske pogodbe ter pogodb Male antante. Pakt dalje ne sme na-

varjajo idealnim zahtevam ali vendar so že veliko boljše kot so bile v začetku, ker se je odpustilo več učiteljev, ki niso zadostno obvladali češki jezik. Pouk se je vršil začetkom po poldnevih v raznih praznih, zato najetih gostilniških prostorih itd. Ravno te dni pa je dovolila mestna občina dunajska 600.000 kron za nakup šolskih knjig češkim občinskim šolam. Dunajski Čehi pa zahtevajo razen tega še otvoritev javnih meščanskih šol (do sedaj jih še nimajo), dodelitev posebnih poslopj za te šole (sedaj se poučuje v nemških), izdajo modernih šolskih knjig in ustanovitev učiteljskega, na katerem se bodo pripravljali bodoči učitelji za češke ljudske šole.

Osrednje socialno skrbstvo avstrijskih Čehoslovakov (češkoslovenski soc. peče v Rakousku) je odsek društva »Češko srce«, ki je bilo ustanovljeno že med vojno in šteje danes nad 18.000 članov. Naloga tega odseka je, skrbeti za dobro predšolsko vzgojo in preskrbo otrok in tudi za odrasle Čehoslovake, ki žive v bednih razmerah. V zadnjih letih je pošiljalo v počitnicah otroke na oddih v Čehoslovensko, a tudi v Jugoslavijo. Lansko leto je poslalo okoli 8 tisoč otrok v navedene države. Velikega pomena je to za rast otrok, da se morejo vsaj par mesecev v letu neprisljano gibati na svežem zraku in uživati pristno hrano.

Dunajski Čehoslovaki imajo dva dnevnik in sicer »Dělnické Listy« in »Videnský Deník« in tri tednike:

lagati državam, ki ga sprejmejo, drugih pogojev za razoroženje kot pa predvideva 8. člen pogodbe o Zvezi narodov.

* **Lloyd George posreduje med Italijo in Jugoslavijo.** Lloyd George je prevzel posredovanje v sporu med Italijo in Jugoslavijo glede izvršitve rapsalske pogodbe. Angleški premier je že imel daljše konference z Schanzerjem in Ninčičem.

Dnevna kronika.

— **Kralj na Gorenjskem.** Včeraj zjutraj je na povratku iz Pariza v Beograd prispel naš vladar kralj Aleksander v Ljubljano. Na kolodvoru so ga pričakovali pokrajinski namestnik Hribar, komandant dravske divizije general Dokić s štabom, policijski ravnatelj dr. Guštin in zastopniki ravnateljstva južne in državne železnice. V kraljevem spremstvu so bili princa Arzen in Pavle in princezinja Jelena. Ob ¼10. so se kralj Aleksander in njegovo spremstvo z avtomobili odpeljali na Bled, kamor je bil odposlan včeraj tudi dvorni vlak, Okrog ¼11. so prispeli na Bled, kjer se pa niso ustavili marveč so nadaljevali svojo pot v Bohinj z Sv. Janezu, kjer so obedovali. Od tam se je kralj s svojim spremstvom vrnil ob ¼5. na Bled. Po kratkem zastanku v dvornem vlaku na kolodvoru, so se gospodje podali na Pokljuko na lov na divje peteline. Do Gorij so se peljali z avtomobili, od tam pa so jездili na Mrzli studenec, ki je še ves v snegu. Kralj je šel po prihodu takoj k počitku. Lovska družba je majhna, večij del spremstva je ostal v hotelu »Triglav«. Domači lovci ne pričakujejo posebnega uspeha, ker petelini radi hladnega vremena vrmeniša še ne pojejo. Povsodi, kjer je ljudstvo kralja spoznalo, ga je prisrčno pozdravljalo. Kralj izgleda izvrstno teč je bil ves dan veselo razpoložen.

— **Ministrski predsed. Pašič ozdravel.** Nasproti vestem, da se je stanje ministr. predsednika Pašiča, ki je, kakor znano, ponesrečil pri vožnji z avtomobilem, resno poslabšalo, ugotavlja včerajšnje uradno poročilo, da bo ministrski predsednik že danes prevzel vodstvo ministr. predsedstva.

— **Dr. Vinko Dvorak.** V Zagrebu je umrl v nedeljo umirovljeni univerzitetni profesor fizike dr. Vinko Dvorak, rodem Čeh, odličan delavec na polju naše znanosti.

— **Pred novimi volitvami?** Nekateri listi poročajo, da bo v bližnjem času predložen Narodni skupščini načrt volilnega zakona. Vlada bo morda že po sprejetem proračunu razpisala nove volitve. Voditelji demokratske in radikalne stranke so imeli v soboto in nedeljo dolga posvetovanja o novem volilnem zakonu.

»Videnske Listy«, »Pravda« in »Prítokopnik Svobody«. Organizovani so 7 političnih strankah, vendar složno nastopajo vse stranke v šolskih in manjšinskih vprašanjih. Poleg navedenih listov izhajajo na Dunaju še »Videnske ilustrovane novine«, »Odborac«, glasilo strokovnih organizacij, mladinski list »Boj«, »Češke Srce«, »Rakouský (avstrijski) Obzor«, »Krajčič« (Krojač), »Videnský Živnostník«, »Turistický Obzor« in drugi. Izključeno z manjšinskimi zadevami in varstvom manjšine se bavi »Čehoslovenský Národní výbor«, ki ima svoj sedež v IV. okraju, Johann Strauss gasse 36.

Volitev v državni zbor so se udeležili vsi dunajski Čehoslovaki z enotno kandidatsko listo ter dobili leta 1919 preko 65.000 glasov. Ati že pri volitvah v deželni zbor in mestni svet leta 1919 se je število, radi mnogih seditev v čl. republiko, znižalo na približno 55.000 glasov. Pri teh volitvah je bilo izvoljenih 8 poslancev v deželni zbor in 41 v okrajne svete dunajske. Če prištejemo k temu še 20 članov šolskih svetov, preko 300 članov ubožnih svetov in člane raznih drugih komisij, je okrog 400 Čehoslovakov javnih funkcionarjev.

Razmerje naše s čl. manjšino na Dunaju je dobro, smo z njo v stalni zvezi in marsikatera skupna intervencija v zadevi varstva manjšin je obrodila že poveljen uspeh.

»Koroški Slovenci«, št. 18

Slovanske manjšine v Avstriji.

Poleg naše slovenske manjšine na Koroškem živi v avstrijski republiki še vrsta drugih slovanskih manjšin. Je to hrvatska manjšina v Burgenlandu, ki uradno šteje 70.000 duš, so pa tudi še Poljaki, Rusini, ali po številu največja je izmed vseh manjšin vendar češkoslovenska. Čehoslovakov se je pred prevratom našelo samo na Dunaju približno pol milijona. Močna češkoslovenska manjšina, ki ima 7 narodnih šol, je tudi še izven Dunaja. V mestih kakor Line, Gradec, Dunajsko Novo Mesto, Berdorf, Stokerava in drugih imajo narodna društva in politične organizacije. Vendar najdemo tudi na Moravskem polju vasi s pretežno večino prebivalstva češkoslovenskega pokolenja in jezika. Vsekakor je tam narodna zavest zelo slabo razvita, ker se nahaja med njimi poseben tip Čehoslovakov, češkoslovenski negativi, ki so podobni našim »deutschfreundlich« Slovincem ali po domače rečeno nemčurjem, si prisvajajo nemške navade in kulturo ali doma pa govorijo, samo češko ali slovaško.

V narodnem oziru je dunajska češkoslovenska manjšina najzavednejša. Glavna zasluga zato gre »Šolskemu društvu Komenský« na Dunaju, III, Münzgasse 8, ki ima čez 20.000 članov in je prestalo v 50 letih obstanka celo vrsto preganjanj. Narodnopropagandno delo je bilo med dunajsko manj-

— „Smetana“ na povratku domov. Češko pevsko društvo „Smetana“, ki je začelo svoje turnejo po Jugoslaviji v Mariboru, je nastopalo v vseh večjih mestih naše države z velikanskim uspehom. Sedaj se vrača v domovino. Na povratku priredi še en koncert v Zagrebu. Češki listi prinašajo simpatična poročila o tej pevski turneji, ki utrjuje vezi med obema narodoma in državama.

— Društvo Jugoslovanskih tehničarjev v Pragi se najiskrenejše zahvaljuje vsem velečenjem darovalcem prispevkov za naučno ekscurzijo v Nemčijo. Prijetna dolžnost nam je izkazati na tem mestu dozaj dole prispevke iz Slovenije: Kranjske deželne elektrarne, Zirovnica 4000 K., Križevske Opekarne, Ljutomer 40 K., Josip Javornik, Zalna p. Višnja gora 1000 K., „Kamenit“, Laško 100 K., L. c. Tschinkel, parna pisarna, Goriča vas 20 K., Alojz Goričar in drug, Mozirje 200 K., ravnateljstvo zdrav. Rogaška Slatina 200 K., Grajska lesna industrija, F. Stare, Kolovec 30 kron, A. Vilhar, Prezid 100 K., Peter Mravljak trgovac z lesom, Vuhred 300 kron, Franc Oset, Vranjsko pri Celju 300 K., „Velika gora“, lesna in industrijska družba, Ribnica 1000 K., Franc Lahovnik, Prevalje 100 K., Jurij grof Turnski, Jeklarna na Ravnah 500 K., Državni premogovnik Velenje 1000 K.

— Kakšno veselje bi imeli Italijani, če bi čitali „Stražo“. Znano je, da Italijani spuščajo od časa do časa v svet vse mogoče vesti o sporazumih z našo državo v njihovo korist, ki pa so od kraja do konca zlagane ter imajo samo namen utrjevati svoje Kalabreže v neomajni veri v italijansko zmago. Njihovi nameni pa navadno ne dosežejo cilja, ker jih vsak pameten človek že na prvi pogled spozna za navadne race. Italijani so se vedel tega žalostni. Kako bi pa bili veseli, če bi čitali „Stražo“ ter videli, da so vendarle v Jugoslaviji še osli, ki jim verujejo. Njihovo veselje bi bilo tako veliko, da bi v zahvalo takoj izgnali še kakraga primorskega škofa jugoslovanskega pokolenja in papež bi jim gotovo dal svoj blagoslov. Samo prevdarili bi se, kajti „Straža“ v resnici ni tako nemarna, da bi jim verjela, ampak je le tako zlobna, da v mrznji proti državi, Slobom in Beogradu pogreva njihove lazi.

— Opcija tujcev za Jugoslavijo. Iz Beograda poročajo, da morajo vsi Nemci, ki živijo od leta 1910. na ozemlju naše kraljevine, vložiti do 25. junija letos prošnje s potrebnimi dokumenti, ako hočejo postati naši državljani.

— Nov kredit za javne bolnice v Sloveniji. V zakonu o proračunskih obveznostih je odobren poleg dosežanega rednega kredita za bolnišnični ministru narodnega zdravja za bolnišni v Sloveniji še naknadni kredit 457.647 Din. 36 p. za meseca maj in junij.

— Novo bančno poslovanje v Celju. Mestna občina celjska je prodala tamosnji podružnici Prve hrvatske štedilnice stavbeno parcelo v Razlagovi ulici pod pogojem, da zgradi na tem stavbišču še letos stanovanjska hiša za svoje uslužbence.

— Invalidski shodi se vsrjajo v nedeljo dne 14. maja pri Sv. Jakobu v Slov. gorici ob 9. uri dop. v gostilni Peklar, dne 21. maja pri Sv. Barbari pod Mariborom ob 8. uri zjutraj v gostilni g. Kranar. Vsi invalidi, vojne vdove in sirote se v lastnem interesu vabijo na polnoštevilno udeležbo.

— Ubežna hčerka. Dne 8. aprila letos je zapustila 12letna deklica Ana Modrinjak svojo mater Marijo Modrinjak, stanujočo v Ptuj, Panonska nica ter odšla neznan kam. Vsa poizvedovanja za njo so ostala doslej brez uspeha. Deklica je plavalasa, vitka, oblečena v črn površnik, modro krilo, baržunasto kapo ter črne čevlje. S seboj je odnesla pleteno košarico s šolskimi potrebščinami. Kdor bi jo videl, ali sploh vedel o njej naj to javi orožništvu ali policiji, ali pa naravnost njeni materi.

— Velika nesreča v trboveljskem rudniku. Iz Trbovelj nam poročajo, da je v premogokopu na Doberni podšlo delavca Kuhnarja in Viktorija. Približno

takojšnji pomoči nesrečnežev ni bilo mogoče rešiti.

— Stavka v Westenovi tovarni v Celju se je zadnje dni razširila, ker je začelo večeraj stavkati tudi onih 200 delavcev, ki so bili doslej vstrajali na delu. Odslej delajo samo strojniki, potrebni za oddajo električnega toka, ki ga potrebuje mestno prebivalstvo za razsvetlavo in razna podjetja za obratovanje.

Dopisi.

Ormož. V nedeljo dne 14. maja ob 10. uri vrši se tukaj v pisarni okrajnega zastopa ustanovni občni zbor krajevnega vinarskega društva za Ormoški okraj glavne zveze Jugoslovanskih vinogradnikov.

Jeruzalem. V nedeljo dne 30. aprila t. l. je tukaj čisto pogorela viničarja in preša posestnika Novak-a iz Banovec. Zgorela je še trava. Zavarovano bilo je vse za 4000 K., škode čez 100.000 K. Posestniki, zvišajte zavarovalnino današnjim cenam primerno.

Mariborske vesti.

Maribor, 9. maja 1922.

— Iz srbske pravoslavne občine v Mariboru. Te dni se je Srbska pravoslavna občina na novo konstituirala ter je bil izbran za predsednika veleposestnik g. Petar Miovič, za tajnika pa vojni svečenik g. Petar Trbojevič. Srbska pravoslavna občina si je že s početka postavila lepo nalogo, zgraditi v Mariboru svojo lastno cerkev. V ta namen je tudi že zbrala precej denarja ter vložila pri mestnem magistratu prošnjo za podelitev primernega stavbišča. Mi smo svoječasno svetovali, naj bi se občini prepustil prostor kjer je stal svoječasno Tegetthofov spomenik, toda ni se zgodilo ne to, ne drugo. Občina od magistrata še doslej ni dobila rešitve in kakor se namiguje, so gospodje na magistratu „principijelno“ proti temu, da bi se zgradila pravoslavna kapela v mestu, čeprav bi mu bila gotovo le v okras. Kakšni nagibi vodijo pri tem magistratno gospodstvo nam ni znano, s stvarjo pa se bomo še pečali.

— Sobotna sokolska akademija v Narodnem domu. V soboto zvečer je mariborski Sokol proslavil s slavnostno akademijo v Narodnem domu šestdesetletnico Sokolstva. Izvajanja programa so bila prvovrstna in tudi navdušenje občinstva, ki je napolnilo vse prostore do zadnjega kotička je bilo na višku. Ploskanja ni bilo ne kraja ne konca. Ta lep večer je znova pokazal, kako popularna in priljubljena je v našem obmejnem taboru sokolska misel, ki druži vse in spaja v delu za vzvišen cilj. Ako se ob tej šestdesetletnici splošnega Sokolstva ozremo nazaj na specijelni razvoj našega mariborskega Sokola, smemo biti upravičeno zadovoljni in ponosni. Mnogo je storil in krepko se je razvil. Toda časi v katerih živimo zahtevajo še več, treba je še potencirati doseženo delo, a to ne gre brez lastnega doma. Društvo je sicer že zdavnaj ustanovilo poseben odbor, ki naj bi pripravil ustanovitev lastnega doma v Mariboru, toda delo gre prepočasno izpod rok. Treba bo iti še intenzivneje na delo, treba bo v ta namen podzvati večje akcije. Da so tudi take akcije mogoče, o tem nas je uverila ravno sobotna akademija. Javnost je naklonjena sokolski misli in bo rada žrtvovala po svojih skromnih močeh za naš Sokolski dom. Zagrebški separatistični „Hrvatski Sokol“ je sedaj v svrhu postavitve lastnega doma zbral krog sebe 1000 prijateljev, ki mu bodo darovali vsak po 1000 K. Dobil bo tako 1.000.000 K. Ali bi ne kazalo ustanoviti tudi pri nas tako družbo tisoč prijateljev mariborskega Sokola. Kdor ne bi mogel darovati naenkraf 1000 K. ta bi jih gotovo prav rad daroval v obrokih tekom enega leta, ali 10 mesecev. Mesečno 100 K bi se ne poznalo veliko. — Pojdimo vztrajno na delo in uspehi ne bo izostali. Kamen do kamena palača...

— Za nesrečne Bitoljce. Se zbira po vseh mestih naše države, samo pri nas ne. Usoda, ki je zadela vsled eksplozije municije to naše najjužnejše mesto v daljni Macedoniji je trpka. Trideset tisoč naših bratov je ogroženih, mnogo jih je brez doma, brez obleke, brez hrane, brez premoženja, brez vsega. Gotovo je trpka usoda, ki je zadela gladno Rusijo, in prav je da zbiramo za ruske brate, pozabiti pa ne bi smeli, da imamo brate v lastni državi, ki so nič manj nesrečni in da za te brate ne bodo zbirali v drugih zemljah, dočim zbirajo za Ruse po vsem svetu. Naša dolžnost je, da po zgledu Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Splita, Dubrovnika, Osijeka, Novega Sada, Subotice, Skoplja in drugih bratskih mest naše države tudi naš jugoslovanski obmejni Maribor podvzame humanu akcijo za pomoč obmejnemu mestu Bitolju.

— m Odvetniška vest. Dr. Igo Jane, odvetnik v Murski Soboti, se je preselil v Maribor in stopil v družbo z odvetnikom dr. Irgoličem.

— m Ljudski koncert železničarskega narodnega glasbenega društva „Drava“ v proslavo kraljeve poroke se vrši dne 1. junija v Götzovi koncertni dvorani in ne kot je bilo pomotoma javljeno dne 31. maja. Opozarjamo že sedaj na to prireditev!

— m Obrtno gibanje v Mariboru. Brivnico „Union“ na Glavnem trgu v hiši št. 1. je prevzel g. Koštomaj iz Celja.

— m Ljudska univerza. V petek ob 20. (8.) uri predavanje prof. dr. Pivka o aktualnih vprašanjih slovanske zgodovine. Pridite mnogostevilno.

— m Mariborsko slovensko žensko društvo vabi svoje članice, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v sredo dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne v maji dvorani Narodnega doma.

— m Za žarkovno terapijo ambulato-rija PTL so darovali nadalje: industri-jalec Viljem Freund 20.000 K., tovar- nar-delikates Wögerer 4000 K., odvet- nik dr. Šerbec in spedijska tržka Balkan po 100 K. Odbor se najtopleje zahvaljuje!

— m Državna razredna loterija. Sreč- ka št. 41546 III. kola 5 razreda, kup- ljena pri Zadrudni gospodarski banki, podruž. Maribor, je zadela K 120.000.

— m Dražba lovov v mariborskem okraju. Danes dne 9. t. m. se je vršila dražba sledečih lovov: Cirknica, zakup- nik Karol Schneppe iz Cirknice, letna zakupnina K 3000. Dobrenje, zakupnik „Lovska družba Hubertus“, letna zaku- pnina K 3800. Gradiška, zakupnik Purk- hart Franc iz Rešeha, letna zakupnina K 6500. Sv. Ilija, zakupnina Ehrlich Franc iz Sv. Ilija, letna zakupnina K 10100. Kanža, zakupnik Muršec Josip iz Ka- nže, letna zakupnina K 2000. Pesniški dvor, zakupnik Ferik Ivo, Pesniški dvor, letna zakupnina K 7000. Plač, zakupnik Hutter Fran iz Plača, letna zakupnina K 4700. Selnica, o. m., zakupnik „Prva levska družba v Mariboru“, letna zaku- pnina K 4000. Vrtiče, zakupnik Miha Ci- lenšek iz Vrtič, letna zakupnina K 1600.

— m Razgrajac. Dne 8. t. m. krog 21. ure je pridrel gostilničar J. v Franko- panovi ulici preobložen z vinsko kapljo v neko hišo v Jezdarski ulici. Vbral je po stopnicah v prvo nadstrop- je, kjer je večina strank že spala ter pričel tako vpiti in razgrajati, da je zbudil in prestrašil vse stranke. Neki dve letni otrok je od stahu omedlel. Stranke si seveda niso pustile mirno dopasti njegovega razgrajanja, odšle so na hodnik ter zahtevale, da se od- strani J. pa je pričel še bolj vpiti ter se spravil nad enega navzočih, hoteč ga pretepsti. Ostalim se je komaj po- srečilo pijanca ukrotiti in potolažiti. Odšel je, spodaj pa je začel zopet vpiti ter zmerjati. Tu ga je pričela miriti hišna, toda J. jo je pričel pretepati, jo zgrabil ter parkrat vrgel ob tla, tako da je zadobila več poškodb. Ljudje, ki so se nabrali ter videli ta prizor so odšli po stražo, ki ga je odvedla na stražnico, kjer pa se je pri zaslišanju obnašal enako arogantno, neprestano zmerjal terupil „Fuj Slovenci!“ J. je znan pijanec in kalilec miru, zato se nam zdi čudno, da se mu sploh pusti gostilničarsko koncesijo. S takimi ju- naki bi bilo treba drugače obračunati.

— m Smola mariborske natakari- ce v Zagrebu. Natakari- ca Fani- ka Uher iz Maribora je te dni dopotovala v Za- greb. Prtljago je pustila pri natakari- ci Kolarjevi v gostilni Skušič v Ilici. Ko se je nekoliko časa sprehajala po mestu in iskala priložnost, da bi iz- vedela za kako službo, jo ustavi neka neznanka, ki je bila očitno že izku- šena v takih zadevah in ji reče, da ima službo za njo. Gospodinja Fani- ka

ji je verjela in sta obiskali par gostila, na to pa jo je neznanka pustila, češ, naj jo počaka v Bogovičevi ulici, gro po svojega brata in pojdejo skupaj v Topolovičevo gostilno, kjer je služba prosta. Fani- ka je čakala, a nje ni bilo in je šla nazaj v gostilno, kjer si je bila shranila prtljago. Tu pa ji pove tovarišica Kolarjeva, da je prišla po prtljago neznana žena v spremstvu nekega moškega, ki sta rekla, da ju je poslala Fani- ka, katera da že ima služ- bo. Tako je trpela Fani- ka čez 3000 di- narjev škode. Vsekakor hudo razočar- ranje v veselem Zagrebu, ki vabi in miče toliko neprevidnih deklet!

— m Dva veseljaka. Brezposelna Ka- rel Lesjak in Ludvik Tomažič, prvi delavec, drugi trgovski pomočnik, oba iz Maribora, sta stanovala v Franči- škanski ulici št. 20. z njima skupaj je stanovalo tudi več drugih strank. Ne- davno sta napravila fatinsko revizijo tuje prtljage in izmaknila spremlje- valcu vagonov Francu Pakič dve čed- ni obleki, vredni 13.000 K in 500 Kč. v gotovini, koj na to pa sedla na vlak, se peljala v Ljubec, Varaždin in Za- greb ter tam veseljala. Predvečeraj- šnjim sta se lepo oblečena kavalirja povrnila v Maribor. Seveda sta bila primerno sprejeta in v spremstvu tu- kajšnje policije spravljena v kajho.

— m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

— m Seznam izdanih obrtnih pravic v mesecu aprilu 1922: Karničnik Jo- sip, trg. z mešanim blagom podružnica Gosposka ul. 15; Kaiser Marija, branja- rija Meljska, cesta dohod k tov. kol. ogel v Iopi; Caro & Jelinek, medn. špe- dičija, družba Zagreb, podr. Maribor, Lekarniška ul. 7; Rola Karol, čevljarstvo, Pristaniška ul. 7; Puchner Anton, žaga- nje drv od hiše do hiše, Krekova ul. 4; Horvat Franjo, žaganje drv od hiše do hiše, Linhartova ul. 16; Herman Franjo, sejmarstvo e manufakturo in konfekcijo, Koroška cesta 68; Divjak Anton, čev- ljarstvo, Vojašniška ul. 2; Linger Alek- sander, špedicija, Gosposka ul. 23; Jo- šek Martin, sejmarstvo s slaščicami in drobnim blagom, Cankarjeva ul. 15; Voglar Josip, pekovska obrt, Frankopa- nova ul. 9; Holček Ivan, izdel. „Lam- pron“ ustne vode in zob. paste ter trg. s kosm. predm., Trubarjeva ul. 15; Tšcharre Josip, trg. s komprimiranimi plini in potrebščinami, Aleksandrova 59; Jadran, družba z. o. z., trg. z ind. izd. stroji, avtomobili, kovinami, steklom, ke- mič. in tehn. izdelki in polizdelki, Go- sposka ul. 44; Pirchan Karol, izdel. in trg. s kem. in kozmet. predmeti ind. „Ljubi- na“, Koroška cesta 8; Rudin Anton, kro- jaštvo, Ruška cesta 39; Češovnik Pavla, izd. ženskih oblek, Glavni trg 2; Pre- dikaka Marija, trgovina s sočivjem, pljem- klob. in južnim sadjem, Glavni trg; Sollak Jakob, mesarija, Grajska ul. 36; Jerovšek Vinko, čevljarstvo, Mliška ul. 36.

Narodno gledališče.

Danes v torek, dne 9. maja 1922 ob 20. uri
Prva vprizoritve

Kirke

Verziška komedija v štirih dejanjih. Spisal: A. Alojzij Remec. Režira Valo Bratina.

Igrajo:

Berta, mlada velepos. milijonarka	Bukšekova
Roza, njena služkinja	Kraljeva
Janez, njen veliki hlapec	Bratina
Tone, njen hlapec, Rozin fant	Skrlj
Andrej Krševan, absolvirani filozof, nadporočnik	Skrbinski
Ošaben, Bertin sosed, lesni trg., pos.	Grom
Ferlič, narednik, pozneje Ošabnov družabnik	Kovič
Weiss, trgovski agent	Rasberger
Soklič, železničar	Janko
Javornik, Bertin sosed, učitelj, pos.	Jerman
Oreh, stražmojster, pozneje detektiv Velušček	Velušček
Katina, vedeževalka	Dragutinovičeva

Prvo, drugo in četrto dejanje v gosposki hiši na samoti sredi Bertinega veleposestva nekje na Štajerskem, tretje v Bertini vili na Bledu. Prvo dejanje začetkom novembra, drugo na božični večer 1918, zadnji dve dejanji poleti naslednje leto.

Repertoar:

Torek, 9. maja: »Kirke«. Premijer. Abon. A.
Sreda 10. maja. Zaprto.
Četrtek 11. maja. »Dedni logar«. Abon. A.
Petek 12. maja ob 15. »Dedni logar«. Izv. Mliška madstava.

Kulturain umetnost

Kirke. Opozarjamo na današnja premijera verižniške komedije Al. Remca »Kirke«. Obenem naznanjamo, da se prične predstava ob dvajsetih, kakor odslej sploh vse predstave.

Dijaška predstava. V petek 13. maja se vrši v tuk. gledališču šesta dijaška predstava. Vprizori se znano, povsod priljubljeno in igrano delo Otton Ladviga »Dedni logar«.

Treznost. Prejeli smo 5. št. lista »Treznost« organa adruštva za treznost v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki izhaja na račun ministrstva za narodno zdravje v Beogradu ter ga urejuje Nikola T. Djurić. List izhaja letos že enajsto leto v mesečnih izdajah ter stane letno 6 Din, za dijaške 3 Din. Naročnina in rokopisi se pošiljajo upravi »Treznosti«, Carice Milice ul. št. 9 v Beogradu. Zvezek za maj prinaša sledečo vsebino: Blagovesti 1922. Dr. V. Kujundžić: Naše gostilne in kavarne. — Dr. Lajo Taler:

Izvestje tretje letne skupščine društva abstinentov v Zagrebu. — R. Maksimović: Neumno pare. — Dr. Jovan St. Knjažić: Alkoholizem. — Feod. Mikić: Antialkoholne resolucije. — Žrtve alkohola. — Lepi pojavi. — Listek: Naumova dopolnitev »Storoselske spomenice«. — Vestni. — Urednikova sporočila. List je tiskan deloma v cirilici, deloma v latinici. Ker mu je cena jako nizka, samo 6 Din, na leto, si ga lahko naroči vsakdo, ki se zanima za navedeno gibanje v naši državi.

Objave.

§ Mestni kino. »Tri tetke«, veseligrada v 4 činih z Lotte Neumann v glavni vlogi se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Brzojavna poročila

Češkoslovaška zunanja politika. DKU Praga, 7. maja. »Češke slovo« piše o bodočih smernicah češkoslo-

vaške zunanje politike. Če zavezniske države ne dajo nič več na svojo enotnost v glavnih vprašanih zunanje politike, tedaj mora tudi Češkoslovaška kreniti na ona pota, ki najbolj zasigurajo interese češkoslovaške države. Uvajanje Rusije v evropski gospodarski sistem je vsekar pridobitev za gospodarsko obnovo. Če se je večina evropskih držav odločila za definitivno ureditev gospodarskih odnošajev do Rusije, tedaj se tudi Češkoslovaška ne sme obptavljati.

Prekrstitev kraljeve vile na Bledu.

ZM Beograd, 9. maja. Windischgrätzova vila, katero so Slovenci kupili kralju Aleksandru, dobi ime »Suvobor«.

Borza 8. maja.

Zagreb, devize: Berlin 23.50—24, Milan 336—370, London 300—310, Newyork 68—68.50, Pariz 610—625, Praga 132.50—134, Svica 1300—1350, Dunaj

0.825—0.84, Budimpešta 9—9.25, valute: dolar 67—67.50, avstr. krone 0.90—0.95, češke krone 129—132.50, napoleoni 210, marke 25, leji 47—49.75, lire 360—362—50.

Dunaj: Zagreb 30.37—30.43, Beograd 121.13—121.42, Berlin 28.32 1/2—28.42 1/2, Budimpešta 10.82—10.88, London 374.75—375.25, Milan 448.70—449.30, Newyork 8419—8431, Pariz 769.50—770.50, Praga 162.40—162.60, Sofija 61.95—62.05, Varšava 203—207, Curih 1620.75—1623.25; valute: dolarji 8369—8381, levi 60.95—61.05, funti 374.25—374.75, franc. franki 768—769, lire 446.70—447.30, dinarji 120.88—121.12, poljske marke 201—205, leji 58.69—58.81, švic. franki 1618.75—1621.25, češke krone 162.15—162.35, madž. krone 1082—1088.

Curih: Berlin 1.71, Newyork 518, London 22.98, Pariz 47.07, Milan 27.45, Praga 9.77, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.90, Varšava 0.13, Dunaj 0.0637, avstrij. krone 0.0650.

Pretrgana pesem

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa, prev. Vinko Albič.

(Dalje.)

Danes ji še ne vrnem, poprosim jo, naj mi jo pu- ti, da jo prečitam od kraja do konca... Sicer pa sem adoveden, kaj sedaj dela za plohom? To je imel kmalu zvedeti. Klara je namreč čez ne- kaj časa stopila na vrt, z obema rokama nekaj noseč. Prizjemski se je nagnil naprej, da bi bolje videl.

Deklica je imela rokave domače obleke do komol- cev zavihan in je nesla z neko tekočino napolnjeno posodo, ki jo je izpraznila malo proč od hišice za jabla- no in kosmuljinimi grmi. Posoda je morala biti precej težka, kajti ko jo je bila izpraznila, je upehana obstala za hip. In ko se je sedaj vračala s prazno posodo v povešatih rokah, je opazil, da ji je obleko zakrival ve- lik predpasnik od surovega platna.

Bržkone pere, ker sama prinaša posodo... S tako nežno postavo in prijetnim razumom... s tako do- vzetnostjo za lepoto... kako je včeraj govorila o pariški Devici... to je bilo res lepo in pesniško... jako pesni- ško... Kdo ve, kolikokrat nadarjenost in naravno zmožnosti zatro vnanje razmere, v katerih ljudje žive... Kako drugače bi se razvijala ta deklica, ako bi, komaj odrasla otroškim letom, ne bila prisiljena, zapostavljati svojo osebo in izvrševati dolžnosti, ki jih ji nalaga res- no, strogo življenje. Na drugi strani pa je visoko pol- movanje, ki ga je deklica imela o izpolnovanju svojih dolžnosti, oplemenitujoče vplivalo na njeno bitje in po- veličevalo vse malenkosti, ki so jo povsod obdajale...

Prizjemski je šetal po vrtnih drevoredih, sedaj ču- rajoč, sedaj vglabljač se v svoje misli; slednjič je šel domov, a se čez par ur podal na mesto, kjer je bil včeraj našel Klaro. Sedel je na isto klopi, odprl staro knjigo z raztrgano vezavo, a ni čital v njej, marveč ne- mirno gledal v sosednji vrt. Čez nekaj časa se je z naglim ukretom nagnil naprej, da bi bolje videl, kaj se godi za drevjem, ki mu je zapiralo razgled. Hišna vrata so se odprla, a namesto ene sta stopili ven dve osebi.

Eta je bila starejša žena, črno oblečena, s črno ruto na sivi glavi, druga pa Klara, ki je bržkone nam- ravala iti v mesto, kajti nosila je temno ogrinjalo in majhen slamčik s trakom. Ostavil sta hišico, šli hitro čez vrt in skozi vrata v plotu, stopili na cesto.

»Tak je konec,« se je nasmehnil Prizjemski; »od- sla je, že davno pozabila najin sestanek in danes goto- vo ne pride več semkaj. Splasil sem tčico. Škoda, tako ljubka je.«

Zaprli je knjigo z nervoznim zamahom in šel s po- časnimi koraki proti gradu. Razočaranje mu je povzro- čalo slabo voljo, guba na čelu je postala globlja nego navadno. Veselil se je, da bo nadaljeval včeraj začeti razgovor, sedaj pa ga je tista mala deklica motila v vedoljni zabavi. To ga je delalo zlovoljnega...

A Klara nikakor ni bila pozabila srečanja, od ra- nega jutra je vedno premišljevala, ali naj zopet obišče priljubljeni kotiček... Ko je očetu zavijala zajtrk, po- spravljala po stanovanju, ko je kuhala kosilo, prala svoj predpasnik in razno drobnjav za mlajše otroke, se je vprašala vsak hip: ali naj gre v bezgovo ujo, kjer bo gotovo takoj prišel gospod Prizjemski izza plotu, ali naj ne gre? Delo ji danes ni šlo tako gladko od rok, kakor sicer, ker je vsak hip prestala in mislila na več- rajšnje srečanje. — Pa je bilo res čudno naključje! Da jo je ogovoril tuj človek, da se je tako dolgo razgovar- jala z njim in mu celo posodila knjigo! Še nikdar nisem slišala, da bi bil kdo čital tako lepo. Kako ljubezniv! Čudna je tista guba na njegovem čelu, tako globoka, pod njo pa tiste sive oči, ki gledajo včasih tako drzno

in se smehljajo, včasih pa so zopet tako žalostne! Kako je ljubezniv! Enkrat me je tako pogledal, da sem že hotela vstati in zbežati... Obšel me je občutek, kakor bi me bil razžalil, dasi še sama ne vem, s čim; potem pa je zopet pripovedoval tako zanimive stvari o kne- zu... Kako je ljubezniv! Kako je rekel tisto: Ničesar se vam ne sme vzeti in ničesar dodati! In kako se je za- nimal za naše ljudi! Kako natančno je izpraševal po vsem! Prav ljubezniv človek je, res!...

Ogenj z ognjišča ji je z vročo rdečico pokrnil obraz; večkrat je šla k odprtemu oknu in z veseljem pustila, da ji je sveži zrak pihljal v žareča lica. Čim bolj se je bližala ura, ko je šla navadno v učico, tem bolj je bila nemirna. Slednjič je bila z delom pri kraju, odložila je predpasnik in vzela iz omarice košarico s šivanjem. Še enkrat se je vprašala: al naj gre, ali ne.

Ko je vzela v roko košarico, se je spomnila knjige, ko jo je bila včeraj posodila tujcu. Saj je vendar morala iti tja, že samo zaradi tega, da dobi knjigo nazaj. Kaj bi počel s knjigo, ako ona ne pride? Delala bi mu samo neprilike, ker bi ji knjigo moral poslati nazaj. Seveda mora iti. Uta je bila njena, imela je pravico,

posedati v njej, ako tisti gospod pride tja ali ne, to ji je bilo malo mar. Saj mu vendar ni mogla ničesar uka- zovati... Kako je ljubezniv!... Ali bi bilo morda kaj slabega, ako bi danes zopet malo pokramljala? — Tako je bila vesela storjenega sklepa, da je pevajoč prišla za košarico z delom in veselo hitela k vratom. Predno pa je prišla do njih, so se odprla, in vstopila je starejša, majhna, okorna žena v črni obleki, z okroglim rdečim obrazom pod srebreno-sivimi lasmi, ki so bili pokriti s črnovolneno ruto. Klara ji je radostno poljubila roko, odeto s pavolnato rokavico brez prstov.

»Sedite, draga gospa Mankovska,« jo je povabila. »Se sedla ne bom,« je odgovorila gospa Mankov- ska težko sopeč, potem pa je prenehala za hip, kajti počasi je nekaj jemala iz krilnega žepa. Bili sta dve rdeči jabolki in vrečica bonbonov, ki jih je bila kupila na trgu.

(Dalje prihodnjaj.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar. Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila

Vodjo za motorni čoln — ključavnice — 12 K na uro, išče elektra na Fala. 705 3-2

Kontoristinja, tudi začelnice, s perfektnim znanjem slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika ter strojepisa in event. stenografije, sprejme pri dobri plači več v Maribor, podjete. Dopise na glasni zavod Fran Vršič, Maribor, Cankarjeva ulica 15. 707 2-1

Kupuje suha bukova drva in dobro ohranjen pisalni stroj I. Jugosl. po red. za les, Ma- ribor. 703 3-3

Malo posestvo, 4 orala zemlje, v bližini Maribora, se takoj proda. Vprašati Frankopanova ulica št. 7. 713

Na Grajskem trgu št. 1

Vsled preureditve trgovine se raz- prodaja vse manufakturno blago po

neverjetno nizki ceni!

Velika razprodaja ostankov.

Gospodična Specijalna trgovina živil

strojepiska in stenografinja ter pomožni knjigovodja, oba popolnoma večša slovenskega in nemškega jezika se išče. Ponudbe na. 683 3-3

Elektrarna Fala, Maribor
Aleksandrova cesta 14.

Lepi zdravi, prebrani LIMONI

zaboj 300 komadov K 580.—, razpošilja se na vse kraje dokler zaloga traja. 712

HMEĽAK & Cie., MARIBOR
Telefon interurb. 158 Slomškov trg 6. Telefon interurb. 158

izbarno upeljana, s koncesijo za gostilno na najpro- metnejšem prostoru, se proda en blok. Stanovanje v isti hiši na razpolago. Ponudbe pod »Trgovina« na upravništvo »Tabora«. 710

Lepi prostori na prometnem kraju

primerni za denarni zavod ali večjo pisarno se dajo v najem

v Mariboru. Najemnina po dogovoru. Ponudbe pod geslom »Lepi prostori«, Ljubljana, poštna ležeče do 25. maja. 708 2-1

Ne zamudite! Vsled preosnova- nja trgovine se vrši te dni velika razprodaja

manufakturnega, galanterijskega in kratkega blaga, kakor tudi vseh vrst perila, vse po znatno znižanih cenah.

Ovratniki za gospode, barvasti	od K 5.— dalje	Samoveznice	od K 14.— dalje	Biserat sukanec, omot	od K 9.— dalje
„ „ „ mehki	K 20.— „	Stivna svila	„ K 4.— „	Karton mašilne volne z 12 ovojci	„ K 30.— „
Ovratnice „ „ beli, skrobani	K 20.— „	Žensko srajce	„ K 150.— „	Čevlji, št. 35—37	„ K 190.— „
Ovratnice „ „	K 12.— „	Moške srajce	„ K 170.— „		

kakor tudi razne druge reči po najnižjih cenah, ceneje kakor kjerkoli drugje. — Samo še nekaj dni je prilika! — Priporočila se:

J. Letonja, trgovina z manufakturno, galanterijo in perilom, Maribor, Aleksandrova c. 23.